

Az úttörőmozgalmi tájékoztatás szolgálatában

Az úttörővezetők, pedagógusok, főiskolai hallgatók egyaránt igénylik a szak-szerű és folyamatos úttörőmozgalmi tájékoztatást, a mozgalmi élet tartalmáról csakúgy, mint az alkalmazott módszerekről, és igény mutatkozik az úttörőmozgalom történetének kutatását segítő tájékoztatásra is. Eddig az ország különböző könyvtárai segítettek a mozgalmi munka által felvetett tájékoztatási igények kielégítésében, s jól szerkesztett, hasznos bibliográfiák, ajánlójegyzékek, címjegyzékek készültek az évfordulók tiszteletére, egy-egy úttörővi feladat megoldásának támogatására. Ezek az eszközök a mozgalmi tájékozódás nélkülözhetetlen műszereivé váltak, s kedveltségük alapján a továbbiakban is szükség van rájuk.

Az úttörőmozgalmi tájékoztatásba bekapcsolódó könyvtárak azonban nem vál-lalkozhattak teljességre törekvő tájékoztatásra, pedig az Úttörőszövetség központi intézményeiben, műhelyeiben mind sürgetőbb szükségletté vált a mozgalom magyar nyelvű önálló kiadványainak, a mozgalmi munkát érintő folyóiratcikkeknek széles körű számbavétele és hozzáférhetővé tétele. Mindezek együttesen szükségessé tették egy úttörőmozgalmi szakkönyvtári feladatokat is ellátó könyvtár létrehozását.

A Balatoni Úttörőváros könyvtára vállalta e feladatot, s mivel az úttörőmozgalmi kiadványok sok esetben el sem jutnak az ország különféle könyvtáraiba, főleg e dokumentumok teljességre törekvő, visszatekintő és folyamatos gyűjtésére, feldolgozására, illetőleg közkincsé tételére törekedett. Felhívással fordult az úttörő-vezetőkhez és -intézményekhez: ajándékozzák mozgalmi gyűjteményeiket a könyv-tárnak. Ily módon értékes — könyvtárusi forgalomban beszerezhetetlen — anyagra tett szert az intézmény könyvtára. (Az úttörőintézmények, úttörőelnökségek házi sokszorosítású, a Szövetség kis terjedelmű kiadványai még ma is csak hosszas után-járással jutnak el a könyvtár úttörőmozgalmi különgyűjteményébe.)

Az önálló kiadványok tervszerű feldolgozása 1977-ben kezdődött, s eredménye-ként a mozgalmi dokumentumok tartalmi, műfaji, formai gazdagsága bontakozott ki.

A könyvtár az önálló kiadványairól összeállított és a közeljövőben megjelenő katalógusa segítségével szeretné megismertetni az érdekeltekkel úttörőmozgalmi do-kumentumbázisát, tekintettel arra, hogy szavatolni tudja az érdeklődők biztos hoz-záférését e dokumentumokhoz. (Az eredeti példányok szolgáltatásának akadályá esetében pedig másolatot küldhet.)

A katalógus leíró része a könyvtár különgyűjteményében található önálló moz-galmi kiadványok részletes bibliográfiai adatait tartalmazza: a cím, sorozatcím, tárgy-szó, szerzők és közreműködők szerinti mutatók pedig lehetővé teszik a kiad-ványok kikeresését, e dokumentumok információinak felhasználását.

A könyvtárban a feltárt kiadványokon kívül a széles körű társadalmi támoga-tás következtében a kutatók, a szakdolgozataikat író főiskolai, egyetemi hallgatók, a gyakorló pedagógusok és úttörővezetők is hozzáférhetnek az *Úttörővezető* című folyóirat 1948 és 1953 között megjelent példányaihoz, bekötött teljes évfolyamaihoz pedig 1954-től, valamint az *Orszvezető* évfolyamaihoz 1968-tól napjainkig. Rendelke-zésükre áll a *Pajtás* 33, a *Kisdobos* 28 teljes és az *Úttörő*, illetve a *Tábortűz* című gyermeklapok néhány töredék évfolyama is. A könyvtárosok az Úttörővezető vala-mennyi közlésére kiterjedő repertorizálást 1970-ig visszamenőleg folyamatosan vég-zik. Ez a kartoték-repertórium húszezer cédulából álló indexével a mindennapi úttörőmozgalmi munka során felvetődő kérdések megválaszolásához jól használható tájékoztatási eszköz, sőt a tematikus bibliográfiai füzetek összeállításának is alapja.

Az úttörőmozgalmi különgyűjtemény azonban még korántsem teljes. Ezért e folyóirat lapjain kérjük mindazokat, akiknek könyvtárában az úttörőmozgalommal kapcsolatba hozható kiadvány van, bocsássák a szakkönyvtár rendelkezésére.

A párhuzamos gyarapítás kiküszöbölésére a könyvtár gyűjtőkori együttműkö-dési megállapodást kötött az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal. Meg-állapodtak abban is, hogy úttörőmozgalmi állományukat összehasonlítják és a meg-levő följelölő példányaikat egymásnak átengedik. Az egyedi dokumentumokról a könyv-

tárak másolatot készítenek. Úttörőmozgalmi állományuk kurrens gyarodásáról folyamatosan kicserélik katalóguscéduláikat. Ilyen módon lehetségessé válik, hogy az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum a hozzá tájékoztatási igénnyel forduló használóknak a keresett úttörőmozgalmi szakirodalmat azonnal rendelkezésre bocsáthassa, és hogy az országos képzési bázisként működő Balatoni Úttörőváros a feldolgozott, forrás értékű mozgalmi információ folyamatos és gyors terjesztését, az úttörővezetők úttörőmozgalmi szakirodalommal való ellátását megoldhassa.

A mozgalmi tájékoztatás remélhetőleg tovább javul majd, ha a Csillebérci Vezetőképző és Úttörőtábor már működő módszertani és képzéstechnikai központja jelentős mozgalmi-módszertani gyűjteményével belép ebbe az együttműködésbe.

C s o b a i L á s z l ó

a Balatoni Úttörőváros könyvtárának vezetője

Egy találkozó elmaradt...

Könyvtárunk, az Egyesült Villamosgépgyár szakszervezeti könyvtára az ünnepi könyvhét alkalmából, 1981. május 21-re a dolgozók kívánságára meghívta Véghe Antal íróat, aki meghívásunkat már hónapokkal a találkozó előtt elfogadta. Az általa megadott időponthoz alkalmazkodtunk. Felkérésünket Véghe Antal írásban is visszaigazolta.

Ezután lelkes szervezőmunkába fogtunk. Az író munkásságáról ajánló röplap-bibliográfiát is készítettünk. A nagy érdeklődésre való tekintettel vállalatunk nyomdaüzemében felemelt példányszámban meghívókat és röplapokat készítettünk, amelyeket a könyvtár önkéntes segítőinek révén eljuttattunk a szocialista brigádokhoz, olvasóinkhoz. Több brigádunk vállalta a házigazda szerepét, és tagjaik felkészültek a találkozóra. Most első ízben vontuk be könyvtári rendezvény szervezésébe a vállalati sportegyesületet. Az író minden könyvét kikölcsönöztük, sőt könyvtárközi kölcsönzéssel további példányokat is szereztünk. Azok az olvasók, akik olvasták Véghe Antal könyveit, névre szóló külön meghívót kaptak. A vállalat szakszervezeti bizottsága aznap tárgyalta a kollektív szerződést, a rendezvény időpontjára azonban az ülést berekesztette, hogy tagjai részt tudjanak venni a találkozón. A dolgozók behozták saját könyveiket dedikáltatni. A vállalati könyvterjesztő soron kívül beszerzett eladásra szánt példányokat is.

A rendezvény előtti napon még egyszer felhívtuk telefonon Vinkó Józsefet, a József Attila Színház dramaturgját, aki a beszélgetést vezette volna. Vinkó József azt mondta: minden a legnagyobb rendben van, jönnek.

A találkozóra mégsem került sor: a kérdéses napon, 21-én délelőtt telefon-üzenetben közölte az író, hogy nem jön.

A hír lesújtott bennünket. Hiábavaló volt a sok munka! Ki kellett állni az emberek elé, és megmondani, hogy hiába jöttek el, dedikálásra behozott könyveiket vigyék haza...

Ilyen kudarcra az elmúlt huszonöt évben nem volt nálunk példa.

Mit tehet ilyenkor a könyvtáros? A könyvtáraknak ilyen esetekre semmiféle jogi védelmük nincs, teljesen ki vannak szolgáltatva bárki kényének-kedvének. Mivel az efféle esetek nagyon aláássák a könyvtár, a közművelődés tekintélyét, szükség volna valamilyen megoldásra.

D r . J u h á s z I m r é n é

az Egyesült Villamosgépgyár szakszervezeti könyvtárának vezetője

*

Az író—olvasó találkozók, amelyek létjogosultságát újabban ismét sokan vitatják, véleményünk szerint nemcsak a könyvtárak és az irodalom, hanem az író művének népszerűsítését is szolgálják. Az olvasó és az író közötti bizalomnak olyan hidjai tehát, amelyek mindeket érdekeltnék fel kell lépnie, hogy tartós kapcsolatok jöjhessenek létre az alkotó és közönsége, irodalom és egyén között. Mivel az utóbbi időben több olyan jelzés érkezett szerkesztőségünkbe, hogy az író—olvasó találkozók tekintetében a kölcsönösség helyébe a könyvtárak egyoldalú kötelezettsége és ezzel együtt kiszolgáltatottsága kezd lépni, intő jelül közzétesszük ezt a levelet. Szeretnénk azonban egyúttal azt is hangsúlyozni, hogy a j e l e n s é g r ő l szólunk, nem pedig az író személye vagy az író—olvasó találkozók intézménye ellen kívánunk fellépni. — A szerk.